

BİPOLAR BOZUKLUK MANİK EPİZOT HASTALARINDA KALP HIZI DEĞİŞKENLİĞİNİN AKTİGRAFİK TAKİBİ

Esra Kabadayı Şahin¹, Mustafa Uğurlu¹, Can İbiş², Gülsüm Zuhal Kamış², Ezgi Çisil Erdoğan³, Görkem Karakaş Uğurlu¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara

²Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği, Ankara

³East London NHS Foundation Trust, London UK

Giriş: Bipolar afektif bozukluk (BAB) hastalarında manik epizotlar sıklıkla ciddi işlevsellik kayıplarına yol açar. Kalp hızı değişkenliği (KHD), otonom sinir sistemi fonksiyonlarını yansıtan önemli bir parametre olup, manik epizotlar sırasında sempatik ve parasempatik sistemler arasındaki dengeyi gösterebilir. Bu çalışmanın amacı, BAB manik epizot hastalarında KHD'nin aktigrafik olarak izlenmesi ve hastalığın seyrinin bu parametrelere olan etkisinin değerlendirilmesidir.

Yöntemler: Çalışmamızda, DSM-5'e göre BAB manik epizot tanısı alan 18 yatan hasta Young Mania Derecelendirme Ölçeği (YMDÖ) kullanılarak takip edilmiştir. Hastalar, manik epizotlarının başlangıcından itibaren YMDÖ'de %50'den fazla azalma olana dek izlenmiş ve KHD parametreleri, Fitbit cihazlarıyla aktigrafik olarak ölçülmüştür. KHD değişkenleri olarak RMSSD (Root Mean Square of Successive Differences), LF (Low Frequency) ve HF (High Frequency) ve LF/HF oranı yer almıştır. Çalışma için Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu onayı alınmıştır (Tarih:06.12.2023 Sayı: E2-23-5837).

Sonuçlar: Veriler, BAB manik epizot tedavisi süresince kalp hızı değişkenliğinde anlamlı değişiklikler olduğunu göstermektedir. RMSSD, LF ve HF değerleri, iyileşme süreciyle paralel olarak anlamlı bir şekilde artmıştır (sırasıyla $\text{eğim}=+0.014$, $p<0.001$, $\text{eğim}=+0.429$, $p<0.001$, $\text{eğim}=+0.279$, $p<0.001$). Ek olarak,

LF/HF oranı zamanla anlamlı bir şekilde azalmış olup ($\text{eğim}=-0.003$, $p < 0.001$), sempatik ve parasempatik sistem arasındaki dengenin iyileştiğini, parasempatik sistemin baskın hale geldiği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, manik epizot sürecinde otonom sinir sisteminin regülasyon kapasitesinin baskılanmış olduğunu ve tedaviyle kademeli bir düzelmeye gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bulgular, klinik iyileşme sırasında parasempatik aktivitenin güçlendiği, sempatik sistemin daha düzenli bir uyarım paterni kazandığı, bunun yanı sıra sempatik ve parasempatik sistemler arasındaki dengenin iyileştiğini ortaya koymaktadır. Bu değişiklikler, YMS ile uyumlu olarak, klinik remisyon süreci ile otonom fonksiyonlar arasındaki paralellığı desteklemektedir. Dolayısıyla, KHD parametrelerindeki bu iyileşmeler sadece manik epizotun klinik remisyonunu yansıtmakla kalmayıp, otonom sistemdeki fizyolojik düzenlenmenin tedaviye yanıtın erken göstergesi olarak kullanılabileceğini düşündürmektedir. Bu bulgular, bipolar bozuklukta biyolojik ve klinik iyileşmenin entegrasyonu açısından değerli olup, gelecekte sempatik-parasempatik dengenin izlenmesinin, tedavi etkinliğinin değerlendirilmesinde ve kişiselleştirilmiş müdahalelerin planlanmasında önemli bir araç olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar afektif bozukluk, manik epizot, kalp hızı değişkenliği (KHD)